

Povinné čítanie pre politikov

Kobligátornej dovolenkovkej batožine pre mnohých z nás patrí dobrá kniha. Zároveň skúsame dobehnúť zameškané „pracovno-vzdelávacie“ čítanie aj kvalitne mentálne zrelaxovať. Čas na pláži, chalupe či čakanie na letisku trávieme preto aj obracaním strán alebo posúvaním obrazovky čítačky.

Hoci to často tak nevyzerá, čítajú aj niektorí aktívni politici. Dedukujem tak z môjho (zatiaľ jediného) nedávneho osobného a náhodného stretnutia s ministrom významného rezortu v jednom z tradičných bratislavských kníhkupectiev.

Naša spoločnosť však zatiaľ nie je vstave prijímať knižné odporúčania od domácich politikov podľa vzoru významných svetových formátov typu Emmanuel Macron, ktorý v rozhovore pre časopis Time pri zmienke o svojich čitateľských zvyklostiach (dlhodobá denná rutina minimálne hodinu až dve) dá ihneď dva-tri skvelé knižné tipy.

Možno je to práve naopak a poradiť potrebuje lokálny politik, na ktorého, podľa všetkého, nikto nemyslí. Pritom patrí do skupiny ľudí, ktorí aj na základe nových informácií a poznatkov, (ne)sledovaní strednodlhodobých lokálno-globálnych trendov ovplyvňujú životy nás všetkých.

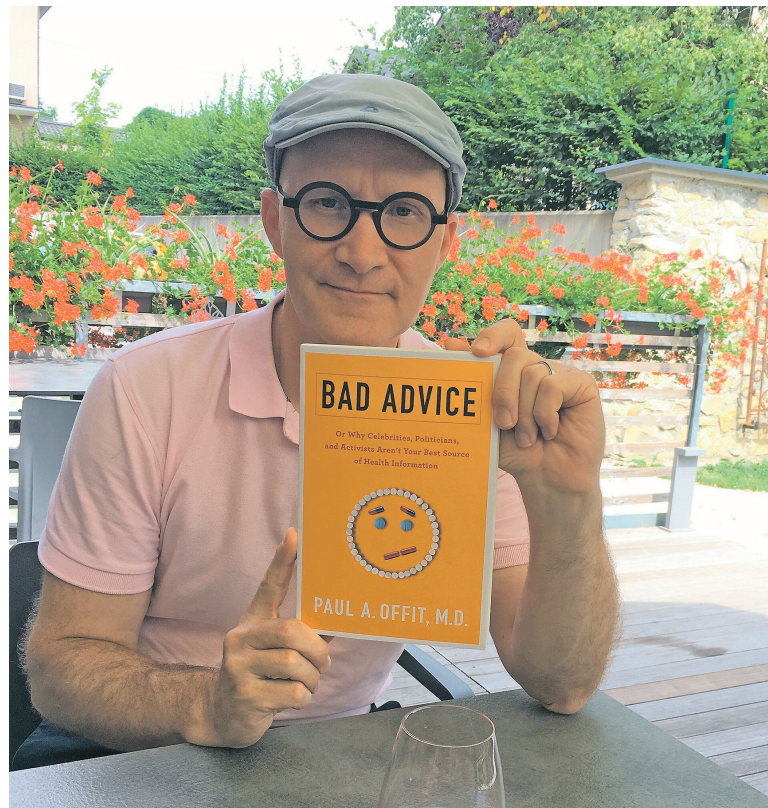
Čo by mal či mohol zoznam odporúčanej letnej neplážovej literatúry obsahovať?

Napríklad päť nasledujúcich titulov (žiaľ, s výnimkou možno jedného bez perspektívy prekladu do slovenčiny alebo češtiny) s veľkou relevanciou pre súčasné problémy Slovenska, t. j. zvládnutie pandémie, starnutie populácie a s tým spojený rast inflácie, rast vládnych výdavkov, reforma vzdelávacieho systému a úloha Európy v nestabilnom svete.

Prečo sme sa od Pompejí nepoučili

Doom: The Politics of Catastrophe je najnovšia kniha od historika Nialla Fergusona. Ústrednou myšlienkou je, že „všetky katastrofy sú v istom zmysle spôsobené ľuďmi“. Ferguson vysvetľuje, prečo sa v zvládaní kríz nelepšujeme, skôr naopak.

Katastrofy sú vo svojej podstate ťažko predvídateľné. Ale predsa len, keď príde pohroma, mali by sme byť

Ronald Blaško a zakázané čítanie pre všetkých politikov. FOTO – ARCHÍV R. B.

pripravení aspoň o trochu lepšie, ako bol staroveký Rím v čase výbuchu Vezuvu či stredoveká Európa, ktorú kosila čierna smrť. Prečo to tak nie je?

Ponúkané vysvetlenia sú možno pre mnohých prekvapujúce (príčina je nie iba v súčasných lídroch), tak isto ako bližšia paralela súčasnej pandémie s ázijskou chrípkou z rokov 1957 – 1958 či podrobné vysvetlenie dôvodov, prečo sa súčasný svet už nachádza v stave druhej alebo novej studenej vojny a Európa si bude musieť jednoznačne vybrať, na ktorú stranu sa pridá.

Epocha deglobalizácie a nevyhnutnej automatizácie

The Great Demographic Reversal: Ageing Societies, Waning Inequality, and an Inflation Revival je veľmi aktuálne čítanie od ekonómov Charlesa Goodharta (autora známeho Goodhartovho zákona) a Manojha Pradhana pre všetkých slovenských tvorcov politik, ktorí riešia starnutie populácie a majú obavy z technologicko-nej nezamestnanosti.

Táto brilantná kniha hovorí o tom,

“Vyspelé krajiny smerujú k novej ére ešte väčšej vlády, pričom vládne výdavky sa budú v nasledujúcich troch desaťročiach ďalej zvyšovať.

že vplyvy demografie a deglobalizácie v krátkom čase zvrátia tri už niekoľko desaťročí pretrvávajúce trendy. Konkrétne, zvýšia infláciu a následne aj úrokové sadzby, ale súčasne zmiernia aj sociálne nerovnosti.

Nízku infláciu posledných desaťročí udržiaval predovšetkým obrovský nárast dostupnej pracovnej sily v dôsledku vstupu Číny a východnej Európy do svetového obchodného systému. Autori poukazujú na to, že sa tieto trendy menia a navyše nastupuje deglobalizácia. Výsledkom je zvýšenie inflácie a úrokových sadzieb, čo prinesie množstvo problémov pre nezdravo zadlžené svetové

hospodárstvo. Venujú sa okrem iného starnutiu, demencii, nerovnosti, populizmu, dôchodkom, ale aj financovaniu dlhov. Z uvedeného by malo byť zrejme, že automatizácia, ktorej sa vo vyspelých ekonomikách obáva toľko ľudí, je v skutočnosti nevyhnutnosťou, bez ktorej by ujma na globálnom raste mohla byť oveľa horšia.

Prichádza drahší a silnejší štát

Bigger Government: The Future Of Government Expenditure in Advanced Economies od odborníka na fiškálnu politiku Marca Robinsona je povinné čítanie pre všetkých, ktorí presadzujú zavedenie daňovej brzdy.

Vyspelé krajiny smerujú k novej ére ešte väčších vlád, pričom vládne výdavky sa budú v nasledujúcich troch desaťročiach nevyhnutne ďalej zvyšovať. Vo všetkých bohatých ekonomikách budú výdavky na zdravotníctvo značne ovplyvnené zvyšujúcimi sa nákladmi na presnú medicínu a iné nové technológie, ale hlavne potrebou obnoviť odolnosť systému tak, aby dokázal zvládnuť krízy podobné aktuálnej.

Vlády budú tiež dotlačené vynakladať obrovské prostriedky na boj proti globálnemu otepľovaniu, modernizáciu infraštruktúry a zabezpečenie starostlivosti o starnúcu populáciu. Výsledkom bude rast výdavkov, deficity a dlh. Tlačenie nových peňazí nie je riešenie. Nárast (majetkových) daní bude nevyhnutný.

Čo stojí za kvalitou vzdelávania

The Smartest Kids in the World: And How They Got That Way je fascinujúce čítanie od novinárky časopisu Time Amandy Ripleyovej. Opäť povinné čítanie pre všetkých slovenských politikov, ktorým úprimne záleží na kvalitnejšom vzdelaní pre naše deti.

Ako je možné, že krajiny typu Poľsko, Fínsko a Južná Kórea vychovávajú deti s výrazne lepšimi študijnými výsledkami ako USA a rovnako aj Slovensko?

Dôvodom nie je dostupnosť lepších technológií či mimoškolská angažovanosť rodičov, ale reforma školstva postavená na zvyšovaní kvality učiteľov, spoločenskej obhajobke po kvalitnom vzdelaní a v neposlednom rade aj na viere a túžbe

detí po vzdelaní, ktoré vedie k väčšej slobode v súčasnom svete.

Nová studená vojna a riešenia

World in Danger: Germany and Europe in an Uncertain Time je nová kniha od Wolfganga Ischingera, prezidenta Mníchovskej bezpečnostnej konferencie a bývalého nemeckého veľvyslanca v USA a Veľkej Británii. Predstavuje v nej víziu európskej budúcnosti prosperity napriek šíriacej sa pandémie nestability.

Nezhody medzi USA a Čínou hrozia vyústením do novej studenej vojny. Globálne inštitúcie sú ťažko skúšané, ale nedarí sa im tak, ako by sme to od nich očakávali. Z európskeho hľadiska sa zdá, že USA odstúpili od globálnej úlohy lídra. A súčasne Moskva ani Peking nepremeškajú žiadnu príležitosť naštříbiť vzťahy medzi európskych partnermi. Alebo si vzťahy zhoršujeme sami?

Ischinger skúma základné príčiny súčasných konfliktov a navrhuje možné riešenia, ktoré budú mať vplyv aj na Slovensko.

Zábavne o smutnom boji dezinformácií a vedy

Na záver si dovoľm ešte jedno odporúčanie v podobe zakázaného čítania pre všetkých politikov.

Kniha Bad Advice or Why Celebrities, Politicians, and Activists Aren't Your Best Source of Health Information od profesora pediatrie, špecializujúceho sa na infekčné choroby Paula A. Offita je prenosom ťažko získaných skúseností v boji proti dezinformáciám. V posledných desaťročiach bol Offit v popredí boja za kvalitnú vedu, ale aj verejné zdravie. Bol medzi prvými, ktorí sa vyslovili proti konšpiračným teóriám spájajúcim vakcíny s autizmom.

Kniha je napísaná zábavne a je povinným čítaním pre každého kriticky mysliaceho človeka, ktorý je smutný z nárastu útokov na vedu.

Tieto knihy určite neposkytnú politikom zarucený recept na riešenie problémov. Umožnia však vidieť ich v širšej perspektíve a rozhodne poskytnú množstvo inšpirácie na prípravu a zavádzanie životne dôležitých reforiem pre našu prosperitu.

Ronald Blaško

Autor je výkonným riaditeľom Americkéj obchodnej komory na Slovensku